

HEKİMOĞLU İSMAİL

Allah'a
Yaklaştıran
Ameller

BİRİNCİ BÖLÜM

İBADET

İbadet Ne Manaya Gelir?

Allah rızası için yapılan her amel, söylenen her söz, ortaya konan her hayırlı iyi niyet ve düşünce ibadettir. Namaz kılmak ibadet olduğu gibi, Allah rızası niyeti ile yolda insanların hoşuna gitmeyen bir şeyi kaldırmak da ibadettir. Oruç tutmak ibadet olduğu gibi, Peygamber Efendimizin sünneti olduğu için insanlara selam vermek de ibadettir.

İbadetler, aynı zamanda imanımızı güçlendirir, terbiye eder. İman, amel ile takviye edilmezse her an bir tehlike söz konusu demektir.

İbadet bize “abid” kelimesini hatırlatır. “Abd” kul, köle anlamına gelir. Bir köle efendisine nasıl itaat ederse, kul da Allah’a öyle itaat eder. Allah’a itaat etmekte hiçbir zarar olmadığı gibi, sayısız fayda vardır.

En büyük özgürlük Allah’a köle olmaktır. Ben çok şaşıyorum, insanlar isteyerek patrona, ustaya köle olabiliyorlar. Dünya ve ahiret cenneti için Allah’a köle olmak, ustaya patrona köle olmaktan daha hayırlıdır.

Canımızın isteklerini yapmaya nefse uymak denir. Mesela adamın canı içki içmek istiyor, “Hayır nefsim içki içemem, meyve suyu içebilirim.” Bir başkasının nefsi vurgunculuk yapmak istiyor. “Hayır haram bir şey alamam. Gideyim bir sanat

öğreneyim, oradan para kazanayım.” der. Nefsimiz hep kötü şeyler istiyordu, haram daireden kaçıp helal dairede yaşamaya başlayınca nefsimizi Müslüman ettik.

Müslüman içki içiyorsa eli ve ağzı gayri müslim. Müslüman kumar oynuyorsa eli ve gözü gayri müslim. Öyleyse organlarımızı kumardan geri çekeceğiz, iskambil kağıtları tutan elimizi oradan çekip kitaba uzatacağız, elimizi de Müslüman edeceğiz.

Bunlar fiili ibadet olacak; bitip tükenmeyen bir ibadet. Bir şahıs namaz kılıyor, bu ibadet-i cüz’iyedir. Eğer namazda okuduğu ayetleri hayatına uygularsa külli ibadet olur.

Gözü yaratan, her şeyi görür. Öyleyse bizim her yaptığımız işi Allah görüyor. Allah’tan utanıp haramlardan kaçarsak hareketlerimizin bütünü ibadet olur.

Gece karanlığında toprak bir yolda yürürken yerde siyah bir şey gördüm. Onu aldım, baktım para cüzdanı. İçine baktım, bir adres. O adrese mektup yazdım. Dedim ki; “Kaybettiğiniz bir şey varsa lütfen adresime geliniz.” Yaşlı bir hanım geldi, “Buyurun” dedim. “Evladım sen mektup yazıp beni çağırmışsın, ben de geldim.” dedi. İçeriye girdi, oturduk, “Biraz açık konuşur musun?” dedim. “Ben cüzdanımı kaybettim, sen de bulmuşsun, onu almaya geldim.” Cüzdanı açtık, anladım ki bu cüzdan bu hanımın. Kadıncağız cüzdanı aldı, içine baktı, paraları saydı, ellerini kaldırdı: “Allah’ım senin böyle kulların da var mı?” diye başladı dua etmeye. Çok memnun olarak evine gitti. O karanlıkta cüzdanı bulunca kimse beni görmedi. Allah gördü. Bunun hesabını benden sorar, inancıyla cüzdanı sahibine ulaştırdım. İslam’ın şartlarını yerine getirmek ibadettir. Fakat en önemli ibadet Müslümanlara zarar vermemek, gücümüz

yettiği kadar da faydalı olmaktır. Çünkü İslamiyet dünyamızı cennet etmek için gönderilmiş bir dindir. İyiliklerin bütünü İslamiyet'tedir. İslamiyet mükemmel bir dindir, Müslüman da mükemmel olmalıdır.

Vazifeli olarak Amerika'ya gönderildim; askerdim. Namaza başlamadan evvel dedim ki, "Allah'ım ben öyle bir memlekette bulunuyorum ki Amerikalıya "destur" diyorum, itaat ediyorum. Amerikalıya itaat edeceğim, namaz kılmayacağım, bunu yapamam. Ey benim gözlerimi, ellerimi yaratan Allah'ım! İşte sana şükür için, hamd için başımı secdeye koyacağım," der ve namaza başladım. Kalabildiğim kadar secdede kalırdım. "Sana itaat ediyorum Allah'ım!" O zevki bir daha tadamadım.

Okulda da namazlarımı ders masasının üzerinde kılıyordum. Amerikalı müdür sınıfları dolaşırken beni o halde gördü. Müdür beni okulda uzaklaştırır diye düşündüm. Ders masasının üzerine çıkılır mı? Namazdan sonra gittim müdürün yanına, "Efendim özür dilerim, ben Müslümanım; ibadet ediyordum." Dedi ki "Okulu dolaş, odalardan birini seç, orası sizin ibadet mekanınız olsun." Küçük bir oda seçtim. Şehirden halı aldım, o odayı temizledik, halıyı serdim. Teybe de ilmihal bilgileriyle imani bilgileri okudum. Dedim ki, "Arkadaşlar şu odada namaz kılacağız. Teyp de vardır. Onu da açın dinleyin." Böylece Teksas'ta füze üssünde mescidimiz oldu, ibadete devam ettik.

Hava kuvvetlerine bağlıydık. Dedim ki; "Arkadaşlar biz füze ve uçak yaparız. Sineği ve dünyayı uçak gibi yaratan Allah'a da iman ederiz. Sinek de bir uçaktır. Küçükçük kafasına bilgisayar konmuş, erişilmez bir sanatı vardır. Dünya da bir uçak; dağları, denizleri üstüne doldurmuş güneşin etrafında uçuyor.

Sanatkar olan Allah'ın sani sıfatını daha iyi anlar. Başparmağım olmasaydı sanatkar olamazdım, aletleri tutamazdım. Allah beni geri zekâlı yaratsaydı ilim, sanat öğrenemezdim. Allah'ın verdiği imkânlarla rahat yaşıyorum. Ne kadar şükretsem azdır.

Aklın gıdası ilim, midenin gıdası yiyecekler ise, ruhun ve kalbin gıdası da Allah'ı anmak, O'nu hatırdan çıkarmamak ve ibadetlerdir. Allah, insana sayısız istidatlar (kabiliyet ve hünerler) vermiştir. Bu sebepten insan uçaklarla fezada doluyor, gemilerle okyanusları aşıyor. Fizik, kimya, astronomi gibi ilimlerle meşgul olan insandır. Allah, bize bu istidatları vermiş ki, İslamiyet'i öğrenip anlayalım... Pilotlar ruhun hareketini daha iyi anlar. Bilgisayar mühendisleri kendi beynini daha iyi anlar. "Allah'tan gerçek manada korkanlar, alimlerdir." buyuruyor Rabbimiz.

Astronomi, arkeoloji ve biyoloji gibi bilimlerden az çok nasibi olanlar anlar ki; bu dünyayı yaratan Allah, bir başka alemi de yaratmıştır. Bizi bu dünyaya getiren Allah, bizi başka bir aleme götürecektir. Anlaşıyor ki, biz uzun bir yolculuğa çıkmışız. Bu yolculukta Müslümanın azığı ibadettir.

İbadet, dünyadan tamamen elini eteğini çekmek değildir. Mesela, bazı arkadaşlara; "Füzeyi yaparız, gölgesinde namaz kılarız." demiştim. Dediler ki; "Bu ne demektir?" Dedim ki; "Fizik ve kimyadaki kanunların, denklemlerin ve formüllerin bütününe yaratan Allah'tır. Fizik, kimya, coğrafya ve astronomi gibi pek çok ilim Allah'ın varlığını anlatır."

*"Anladım, sanat Allah'ı aramakmış,
Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış."*

Necip Fazıl'ın bu sözlerini okuyunca hayalen ortaokul sıralarına gittim. Olur olmaz şeyler istiyordum. Neyin iyi neyin kötü olduğunu ancak İslam'a bağlılıkla ve ibadetlerle anladım. Sayısız emellerim ve hedeflerim vardı, hepsini bir kenara attım. Bir tek gayem kaldı: Allah'ın rızasını kazanmak, dünyada cenneti yaşamak, ahirette cennete kavuşmak...

İslamiyet, hayatımızın her anında ve her karesinde vardır. Tuvaletten cami adabına, evlenmekten çocuk terbiyesine kadar... İslam, hayatımızın esası ve ruhudur.

“Din hayatın hayatı, hem nuru hem esası.

İhya-yı dinle olur şu milletin ihyası” demiştir Bediüzzaman.

Yakalandığımız bir hastalığı, uğradığımız herhangi bir bela ve musibeti de hakkımızda ibadete çevirebiliriz. Eğer başımıza gelen bu tür felaketlerle aciz olduğumuzu, zayıf olduğumuzu idrak eder, Rabbimize yönelir, O'na sığınır ve; “Ya Rabbi! Bu hastalıktan, bu bela ve musibetten beni ancak Sen kurtarabilirsin” diye dua edersek, hastalığımız bizim için hayır olur. Böylece kısacık ömrümüz manen uzun bir ömre dönüşür.

İbadetin asıl manası; kulun Cenab-ı Hakk'a karşı aczini ve fakrını anlayıp O'na teslim olmasıdır.

Allah'ın Benim İbadetime İhtiyacı mı var?

İhlas sûresinde “Allahu's-Samed” ayeti vardır. “Samed” Allah'ın isimlerindendir. Bunun kısaca manası, “Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, her şey Allah'a muhtaçtır.” demektir.

Aklı başında hangi insan Allah'a muhtaç olmadığını iddia edebilir? O'nun mülkünde yaşıyoruz. Yaratığı havadan, güneş-

ten, aydan istifade ediyoruz. Suyundan, yarattığı bitkilerden, hayvanlardan ve meyvelerden yararlanıyoruz. Denizden, dağdan menfaat sağlıyoruz. Yağmuru, karı bizim için yağıdırıyor, rüzgarı bizim için estiriyor. Baharı bizim için nimetlerle dolu bir sofraya gibi önümüze seriyor. Bizi taş, toprak, hayvan yapmamış, insan olarak yaratmış ve her şeyi emrimize vermiş. Sonra bize iman nasip etmiş. Dahası en büyük nimet olan İslam ile bizi şereflendirmiş...

Şimdi kendi kendimize soralım; bizi mükemmel yaratıp bunca ihtiyacımızı karşılayan, bunca nimetleri bize verip bizi nazik ve nazenin bir çocuk gibi besleyen Allah'a teşekkür etmemiz gerekmez mi?

Evet, "teşekkür etmemiz gerekir." diyorsak, işte o teşekkürün adı ibadettir. Yani başka bir ifadeyle biz ücretimizi peşin almış bir memur gibiyiz. Bir memur, maaşını aldığı halde "Ben, maaşımı alırım, ama memuriyet yapmam." diyebilir mi? Memurluğunu yapmazsa disiplin cezasına çarptırılmaz, memuriyetten atılmaz mı?

İbadet etmeyen insan, Allah'a karşı bunca nimetlerden dolayı teşekkürle ihtiyaç görmüyor demektir. Özetle; "Biz ücretimizi almışız... Ubûdiyet gibi lezzetli, nimetli, rahat, hafif bir hizmetle mükellefiz."

Eğer bu rahat ve hafif hizmet olan ibadeti ihmal eder ya da tembellik edersek bu dünyada da, ahirette de ilahî disiplin cezasını hak ederiz. Bu dünyada kalp, ruh ve vicdanımız hep huzursuz, kazancımız bereketsiz olur. Ahirette ise cehennem azabı gibi bir büyük ceza bizi bekler.

İnsan, et ve kemikten ibaret değildir. Göz, kulak, mide gibi maddi organlarımız yanında kalp, ruh, vicdan gibi manevi duygularımız vardır. Maddi organlarımızın rahatsızlıkları olduğu gibi, manevi duygularımız da hastalanır. Kendimizi maddi hastalıklardan özenle korumaya çalışırız. Yememize, içmemize, temizliğe dikkat ederiz. Manevi duygularımızı manevi hastalıklardan koruyan da ibadettir. Haram işlemek, günaha girmek kalp, ruh ve vicdan gibi duygularımızın hastalığıdır. İşlediğimiz her günah, aklımıza gelen her şüphe, kalp ve ruhumuzu yaralar. Maddi hastalıklar kısacık dünya hayatımızı tehdit ederken, manevi hastalıklar ebedî hayatımızı tehlikeye sokar.

Hastalanmamak için her türlü tedbiri alan bir adamın, ebedî hayatını tehlikeye atacak manevi hastalıklara aldırış etmemesi akıllılık değildir.

Manevi hastalıklara yakalanmamanın çaresi, ibadetlerdir. Dolayısıyla ibadete bizler muhtacız, Cenab-ı Hak değil.

Doktor, hastasına hastalığı için ilaç içmesi konusunda ısrar etti. Hasta; “Hayır! İçmem” dedi. “Bu kadar ısrar ettiğine göre senin bu ilacı bana içirmeye çalışmada bir kârın var!”

Doktor; “Hayır” dedi. “Benim değil senin bu ilaca ihtiyacın var. Hasta olan sensin ve bu ilacın faydası sana olacaktır, bana değil.”

“Allah’ın ne ihtiyacı var ki, ibadet etmem için bu kadar ısrar ediyor” diyen insan da bu hastaya benzer.

Bunca Müslüman ibadet ediyor. Hiçbiri “zarar veriyor” diye ibadetinden şikayet etmiyor. Hepsi de memnun ve huzurlu. Demek, ibadet huzur veriyor.

Yeryüzü çatısız bir fabrika. Her canlıya bir vazife verilmiş. O canlı ne yaptığını bilecek. Bilmesi niyettir. Yeryüzü bir mescid, Resul-i Ekrem sünneti seniyyesiyle imam, Müslümanların bütünü de cemaattir.

İbadette Niyet

*“Niyet, günahı sevaba, sevabı günaha kalbeder.
Evet niyet adi bir hareketi ibadete çevirir. Ve
gösteriş için yapılan bir ibadeti günaha
kalbeder.” (Bediüzzaman)*

Bir şahıs caminin avlusunda namaz kılıyormuş. Bu arada arkasında bazı tıkırtılar duymuş. “Beni gözetleyen var, çok dikkat edeyim.” diyerek, namazını büyük bir dikkatle kılmış. Namaz bitince dönüp bakmış ki bir kedicik kağıtlarla oynuyor.

İşte o an kendi kendine şöyle demiş; “Ey nefsim! Bir kedi için namazına bu kadar dikkat ediyorsun da, Allah için neden dikkat etmiyorsun?” O günden sonra namazı büyük bir dikkat ve titizlik içinde, sırf Allah rızası için kılmaya başlamış.

Niyet etmek insanı İslamiyet’e bağlar. Mesela, Ramazan’da; “Niyet ettim Allah rızası için Ramazan orucunu tutmaya.” deriz. Böylece Allah’a söz vermiş oluyoruz. İbadeti yapmak için de güçlenmiş oluyoruz. Demek ki niyet, insanı ibadete sıkı sıkıya bağlıyor. Niyetimizle dünyalık işlerimizi de ibadet haline getirebiliriz. Yemek, içmek, uyumak gibi günlük işlerimizi sahih bir niyetle ibadete dönüştürebiliriz. Mesela, besmele çekerek, “Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla” diyerek, yatağımıza uzanırız. Sonra, Peygamber Efendimizin yaptığı gibi sağ tara-

fımıza yatarız. Böylece yaptığımız iş, sıradan olmaktan çıkar, sünnete uyduğumuz için ibadet haline gelir. Hele, “Allah’ım! Gece kalkıp Sana daha iyi ibadet etmek için uyuyorum.” diye niyet edersek, vücudumuzun ihtiyacı olan uyku, pek sevaplı bir ibadete dönüşür. Yediğimiz yemeği, ibadete güç olsun niyetiyle yersek, ibadet olur.

Allah, fiiliyata dönüştürme imkanına sahip olmayan iyi niyet sahibine sevap yazarken, gaffet ile kötü bir şeye niyet edene kötü niyet gerçekleşmedikçe günah yazmaz. Kötü niyete günah yok, kötü fiiliyata günah var. Çünkü Allah kullarının cennete gitmesini istiyor. Cennetin yolu için pek çok bahaneler yaratıyor.

İbadette İhlas

“İbadetin ruhu ihlastır. İhlas ise, yapılan ibadetin yalnız emredildiği için yapılmasıdır. Eğer başka bir hikmet ve bir faide ibadete illet(sebep) gösterilse, o ibadet batıldır.” (İşaratü'l-İcaz)

İhlas, kelimesi, doğru, temiz sevgi, samimiyet anlamına gelir. Halis; saf, katıksız, arı, duru olan demek.

İbadet Allah için yapılır, Allah için yapılan ibadet ihlaslıdır. Bir demircinin sanatına dikkat etmesi, sanatını ilerletmesi o sanat için ihlastır.

Yağın halis olanı olduğu gibi, Müslümanın da halis olanı vardır; buna muhlis veya ihlaslı Müslüman denir.

İhlaslı Müslüman, ibadetine başka menfaat karıştırmaz. “Oruç tutayım, sağlıklı olurum.” derse, ihlas gitti, sırf Allah rızası için olmadı. Namaz kılan insan, “Bu güzel bir spor oluyor, dizlerim kireçlenmiyor.” diye düşünürse, ihlas gitti. Zeytinyağına motor yağı karıştığında nasıl yenmezse, niyete de Allah rızası dışında başka bir şey karıştı mı ihlas gider, amel heba olur. İhlas, “Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız” ifadesi ile formüle edilmiştir.

Hacca giden bir Müslüman, “Suudi Arabistan’da ne alıp satabilirim?” diye düşünürse, hacca gider. “Hava sıcak olduğunda hurma yiyip, zenzem içeceğim ki sağlığım düzelsin.” Bunun ihlasla alakası olmaz, verdiği para doktora verilmiş gibi olur. Allah rızası dışında başka bir maksatla Hacca gidenlerden kimileri seyyah defterine, kimileri de tacir defterine yazılır.

Biz yalnız Allah’a ibadet ederiz ve Allah’a inanırız. Buna çok dikkat etmek lazım. Çünkü Hindular ineğe, Buda’nın heykeline tapabiliyorlar. Japonlar güneşe, Avrupalılar tabiata tapıyor. Bizi onlardan ayıran en büyük özellik Allah’a iman edip, O’na ibadet etmemizdir. Allah’ı sadece isim ve sıfatlarıyla öğrenebiliriz, başka türlü öğrenmek mümkün değil. Sıfatlarını, isimlerini öğrendiğimiz Allah’ı sever, O’na itaat ederiz.

Kur’an’da Cenab-ı Hak, Peygamber Efendimize hitaben; “Biz sana Kitab’ı gerçeğin ta kendisi olarak indirdik. O halde Sen de yalnız Allah’a ibadet et!”¹ buyurmuştur. Bu hitap hepimizdir. “Allah’a ibadette başkasını ya da başka bir şeyi ortak etmeyin” deniliyor bu ayette bize.

Peygamber Efendimiz buyururlar ki; “İnsanlar helak olur, ancak bilenler kurtulur. Bilenler de helak olur, ancak bildikleri ile amel edenler kurtulur. Bildikleri ile yaşayanlar da helak olur, ancak amellerinde ihlası gözetenler kurtulur...”

En Makbul İbadet

Nefes alıp vermemiz devamlı, yiyecek içecek devamlı, ı ışık devamlı, demek ki Allah’ın yarattıklarında devamlılık var. İba-

1 Zümer, 39/2

detimizi devamlı olursa adetullaha ittiba etmiş oluruz. Hem muvaffak oluruz hem sevabımız artar.

Çok olup devam etmeyen ibadettense, az da olsa devamlı olanı daha hayırlıdır. Nasıl ki az ve acıktıkça yemek beden sağlığı için çok faydalıysa beyin de ilim ister, ruh ve kalbimiz iman ister, ibadet ister. Onun için onların gıdasını da az da olsa sürekli vermek lazım. İşte bu süreklilik ibadetin devamı demektir. Zaten devam etmeyen ibadette bir soğukluk meydana gelir ve o ibadet gün gelir bırakılır.

Biz, Amerika'da füzeler yapardık, füzelerin gölgesinde de namaz kılardık. Yani en ileri teknolojiyle İslam bizde bütünleşmişti. Bu durumdan herkes memnundu. Bir gün bir profesör dedi ki, "Ömer, dua et de bu füze hedefe ulaşsın." "Biz fiili duayı yaptık." dedim. Fiilî dua ne demektir? Fiilî dua, teknolojiyi çok iyi bilip uygulamaktır. Konusunda üzerine düşeni yapmaktır. Bir işi çok iyi bilen, doğru ve çalışkan olan başarılı olur. İbadetin devamlı olması için Allah'ı amir kabul etmek lazım. Bu işi çok kolaylaştıran bir formüldür. "Allah'ım! Sen amirsin, ben memur..."

İbadetin devamı Allah'a itaat etmekle olur. Bazen ibadet etmek istemez insan. Allah'ın kanunları umumdur. Güneş de doğup batmıyor mu? Ruhumuzda da aynı şeyler olur. Bazen simsiyah bulutlar ruh dünyamızı karartır. İbadet etmek istemeyiz. Fakat Allah'ın emri ortadadır. Farz ibadetlerimize canımız, nefsimiz istemese de devam edeceğiz. Ancak, nafile ibadetlerde kendimizi fazla zorlamamalıyız. Peygamber Efendimiz buyurur ki; "Her şeyin bir şevki, her şevkin de bir bitiş zamanı vardır." Öyle ise nafile ibadetlerimizi arzulu olduğumuz zamanlarda

çoğaltacağız. Kendimizi aç susuz, uykusuz bırakarak nafle ibadete devam edemeyiz. Nefsimizin de üzerimizde hakkı vardır. Peygamber Efendimiz, Mescid'in iki direği arasında gerilmiş bir ip gördü. "Bu da ne?" diye sordu. "Bu Zeyneb'in^(r.anha) ipidir. Namaz kılarken uykusu gelince buna tutunuyor" dediler. Peygamber Efendimiz; "Öyle olmaz! İpi hemen çözün! Şevkiniz varken namaz kılın. Uykunuz gelince de yatın." buyurdu.²

Bir cemaate girmenin, sohbetlere, derslere devam etmenin ibadet şevkinde önemli yeri vardır. Hep söylüyorum; cemaat çok önemli. Sohbet ortamlarında bulunursak ruh o ortamdan pay alır, ibadetlere olan şevkimiz artar. En azından haftada bir kere derse gitmek ve televizyonu az izlemek, mümkünse hiç izlememek ibadetin devamı açısından önemlidir.

İbadette Ölçü

İbadette ölçülü olmak, aşırılıktan kaçınmak gerekir. Mesela, hiç uyumadan ibadet etmek dinimizde yoktur. Zira dinimiz sağlığını korumamızı emretmiştir. Uyumamak insan sağlığını bozar.

Peygamber Efendimiz, ibadetlerinde aşırı giden sahabelerini bu davranışlarından uyararak sakındırmıştır. Abdest alan bir şahıs su bol olsa bile israf etmeyecek. Denizde de su boldur ama balık ihtiyacı kadar içer. Ağacın kökleri besinleri topraktan ihtiyacı kadar alır. Her şey ölçülüdür. İslamiyet ölçü ve ahenk dinidir. Bu ölçüler kalktı mı ibadetin tadı tuzu kaçır. Önemli olan Allah'ın emrini yerine getirmektir. Mesela, abdest alırken Peygamber Efendimiz ellerini dirsekleri ile beraber üç kere

2 Buhari